

Secția de Științe Economice,
Juridice și Sociologie

Comitetul Național Român
“Grupul de Reflecție ESEN”

CRIZELE BANCARE SI FINANCIARE: CE STIM SI CE MAI PUTEM INVATA

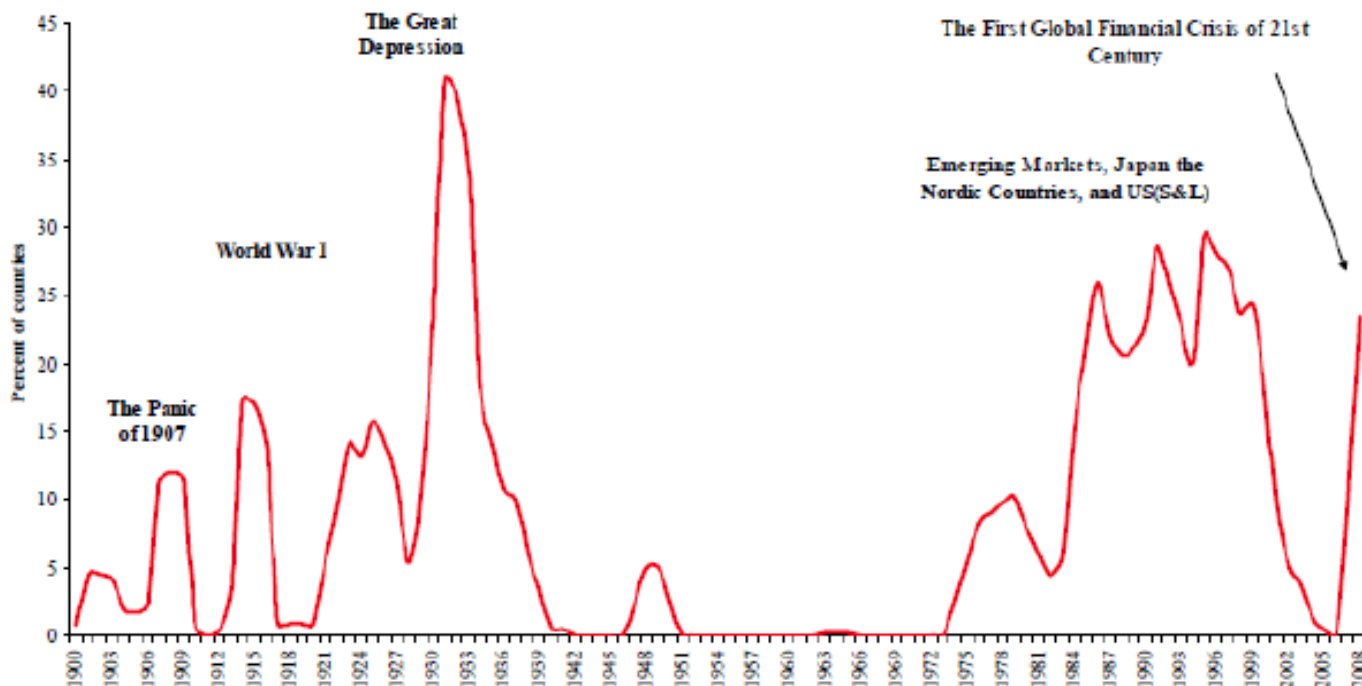
**PREZENTARE LA SESIUNEA STIINTIFICA
DIN 14 APRILIE 2009**

DR. AURELIAN DOCHIA

CRIZELE – UN FENOMEN RECURENT

- Studiile istorice relevă faptul că dezvoltarea capitalistă a fost permanent însoțită de crize bancare ce capătă adesea un caracter sistemic, de criză economică generalizată.
- Crizele bancare afectează în egală măsură țările dezvoltate și țările emergente – conchid Carmen Reinhart și Kenneth Rogoff într-un studiu din 2008
- Mai mult decât atât, există caracteristici cantitative și calitative comune ale crizelor, indiferent de țara în care se declanșează

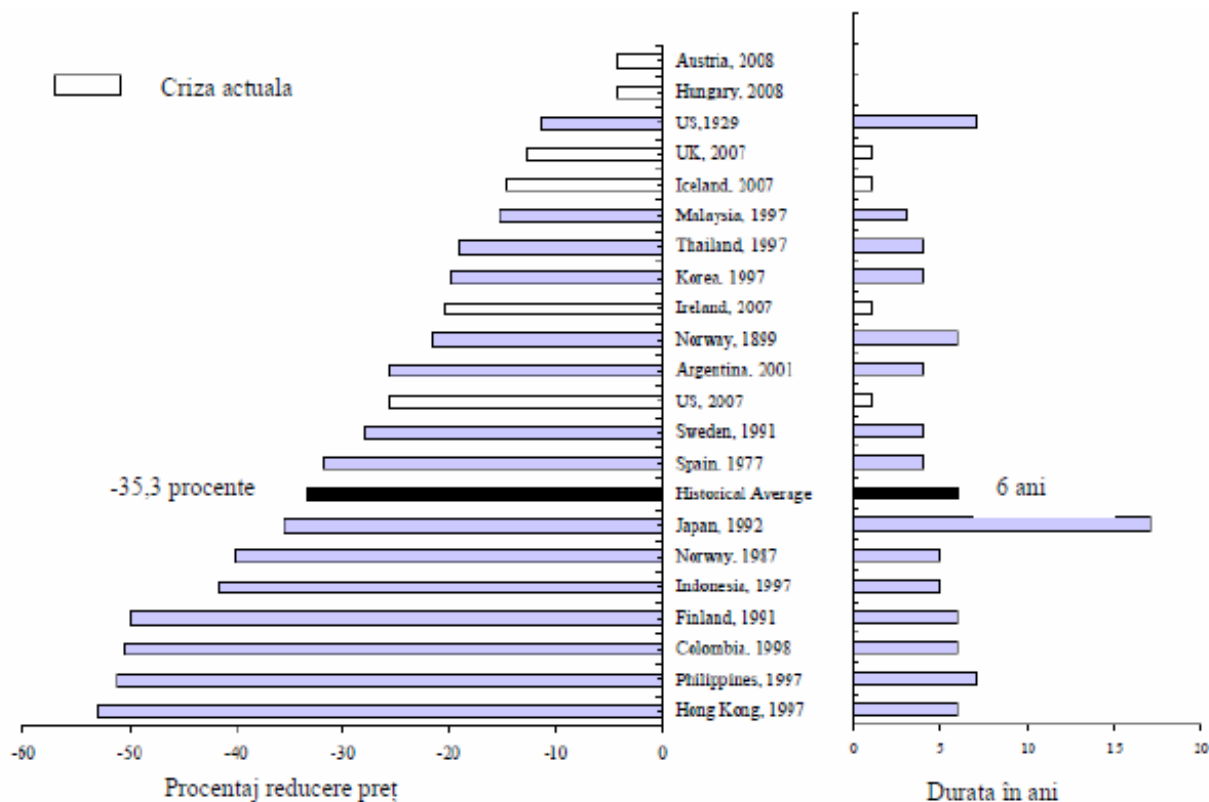
Crizele bancare de la 1900 până astăzi – o reprezentare grafică

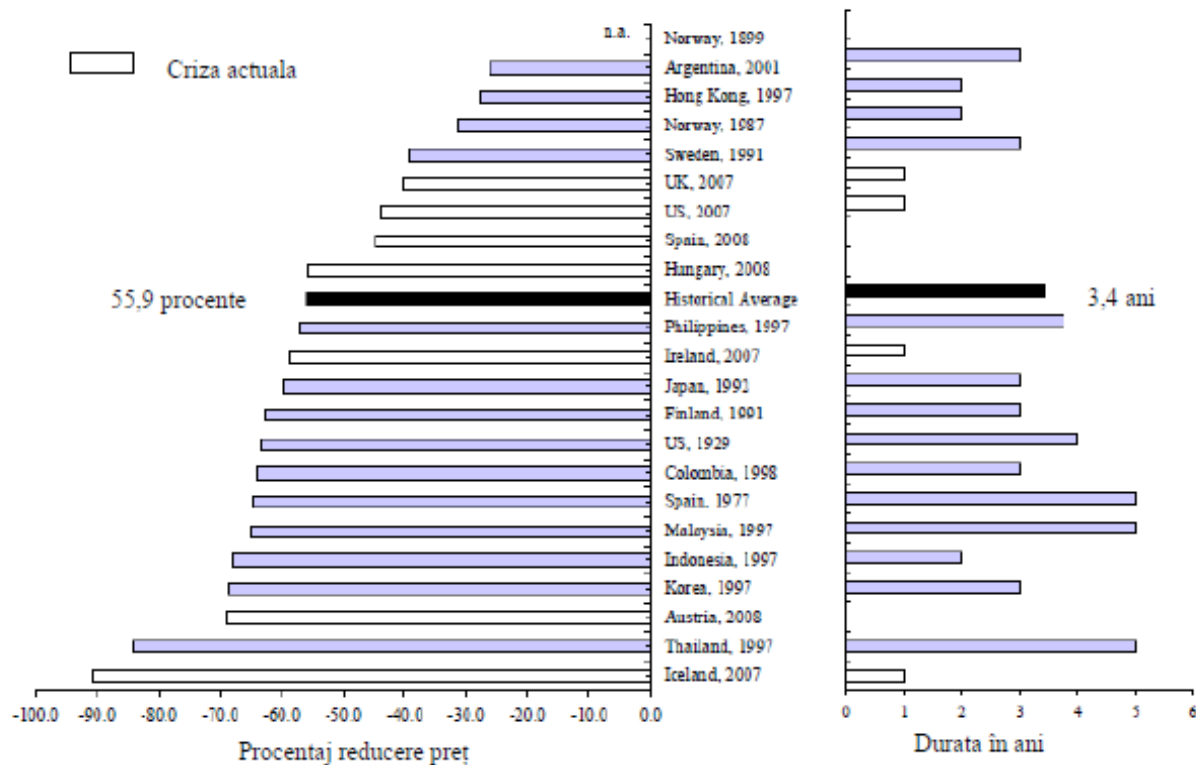
Trăsături comune ale crizelor

- Crizele survin după o perioadă de avânt economic, în care se înregistrează creșteri de prețuri ale activelor investiționale alimentate de expansiunea creditului bancar.
- Trei elemente comune ale crizelor:
 - Prețurile activelor investiționale se prăbușesc (imobiliare, valori bursiere)
 - Se face simțit un impact global la nivelul întregii economii (scădere PIB, creștere șomaj)
 - Efect pe termen lung la nivelul datoriei publice

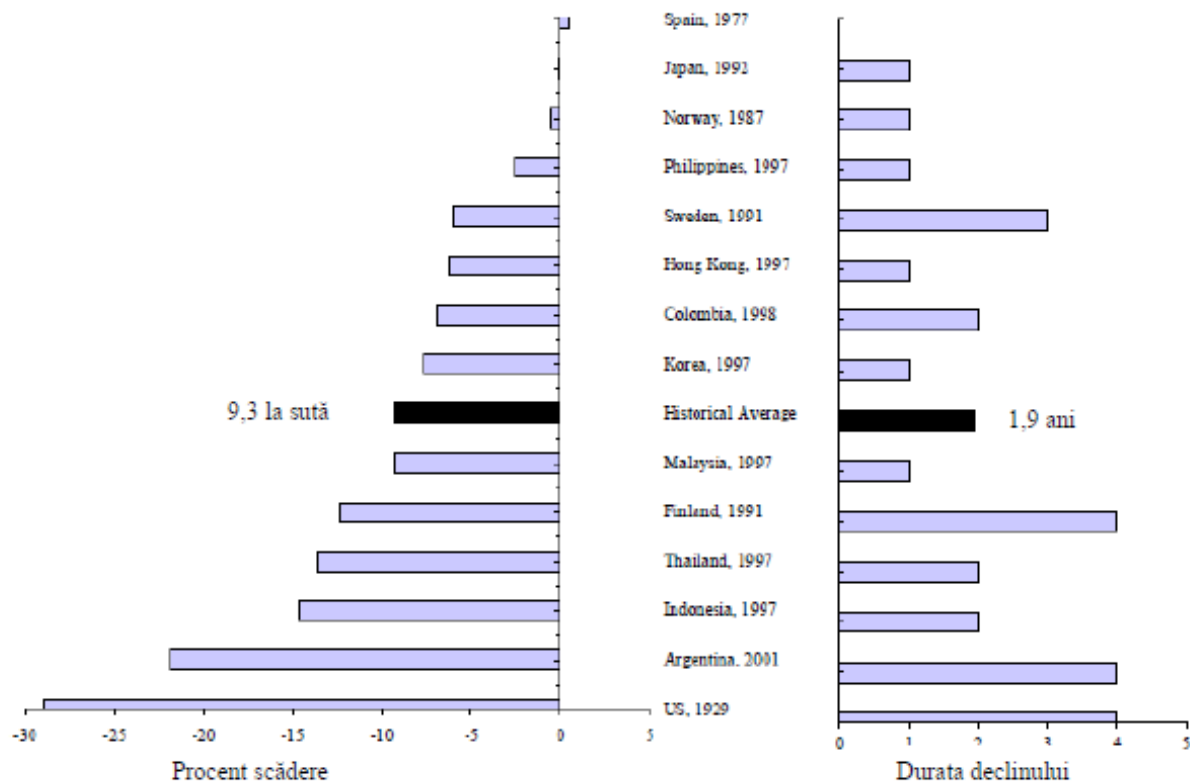
Scăderea prețurilor activelor imobiliare (% ,stânga) și durata declinului (ani, dreapta)

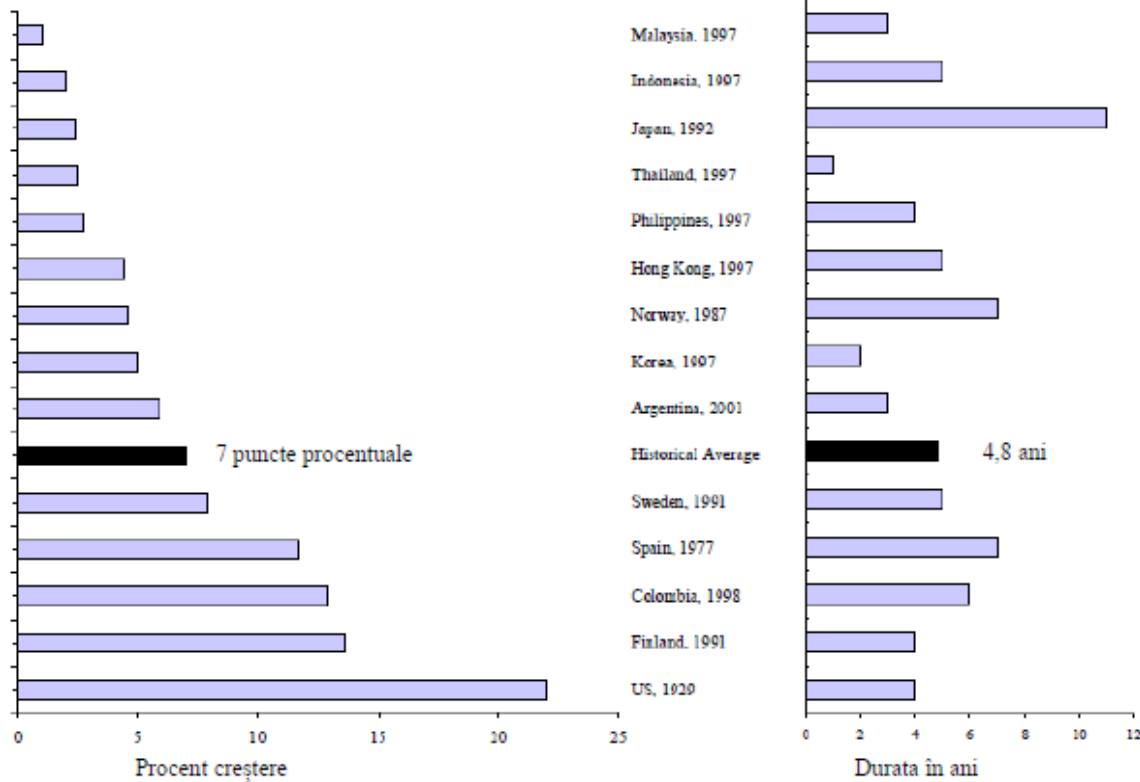
Scăderea prețurilor acțiunilor (% , stânga) și durata declinului (ani, dreapta)

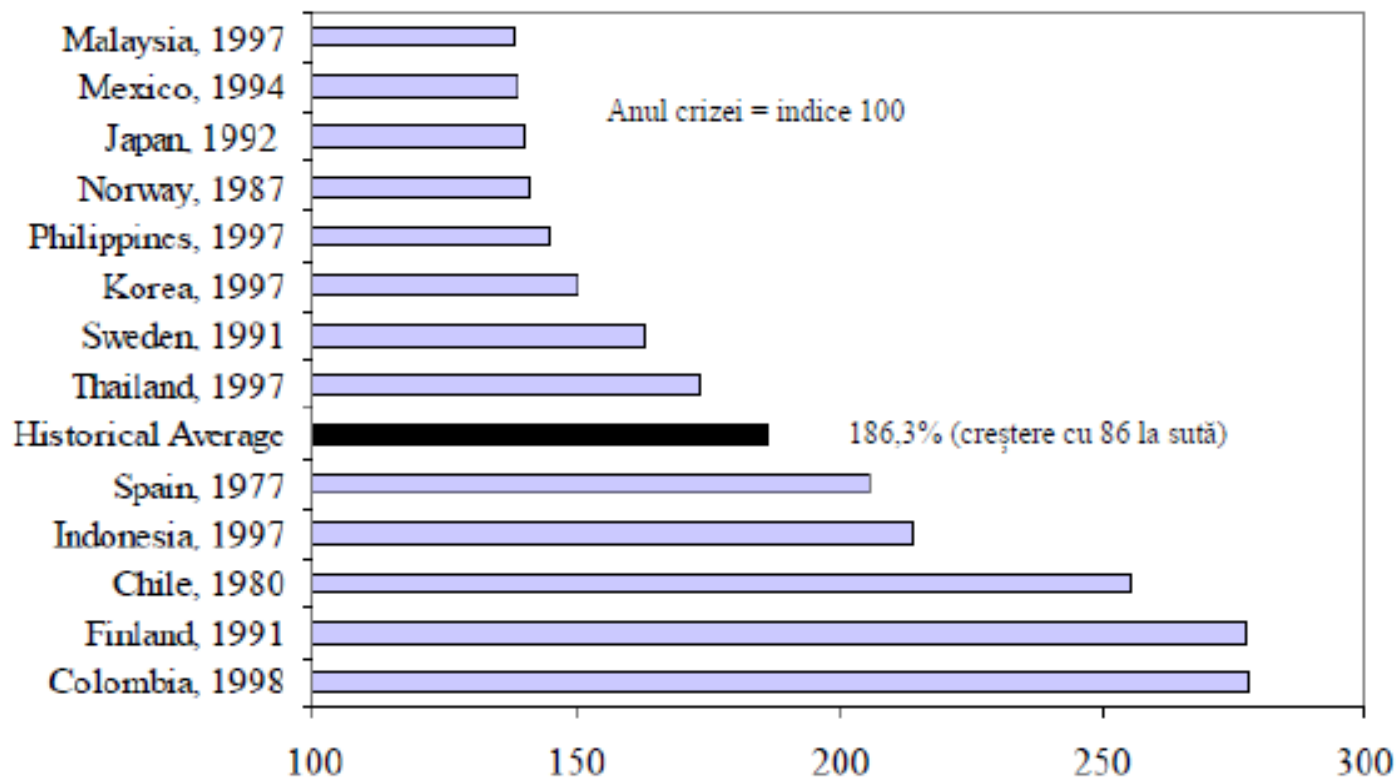
Scăderea PIB pe locuitor (% , stânga) și durata declinului (ani, dreapta) pe perioada crizei

Creșterea șomajului (% , stânga) și durata declinului (ani, dreapta)

Creșterea cumulată a datoriei publice pe parcursul celor trei ani ulteriori anului de declanșare a crizei

O explicație privind apariția crizelor bancare

- Hyman Minsky: ipoteza instabilității financiare sau paradigma Wall Street – o „interpretare a Teoriei Generale a lui Keynes”
- Două componente:
 - Mecanismul psihologic de formare a unor valuri periodice de „exuberanță irațională” ce împinge prețul activelor investitoriale dincolo de randamentul lor pe termen lung; crește numărul pozițiilor speculative.
 - Sistemul financiar-bancar ce permite alimentarea și amplificarea dincolo de măsură a unor „baloane” pe piețele activelor investitoriale. Expunerea băncilor la unități speculative crește.
- Criza este inevitabilă când se produc modificări în condițiile piețelor care fac ca unitățile speculative să nu-și mai poată îndeplini obligațiile de rambursare a datoriiilor; vânzările precipitate de active financiare duc la prăbușirea prețurilor acestora.

Limitele intervenției guvernamentale

- Capacitatea băncilor centrale de a preveni formarea condițiilor de apariție a crizelor este limitată:
 - Obiectivul băncii centrale este controlul inflației urmărind indicele prețurilor de consum – prețurile activelor investiționale sunt secundare;
 - Constrângeri legate de informația disponibilă și instrumentele de acțiune la îndemână;
 - Inovația financiară și bancară sporește eficiența piețelor și reduce eficacitatea controlului agregatelor monetare exercitat de banca centrală
- Chiar succesul autorităților în stabilizarea economiei pune bazele unei noi crize (percepție asupra riscului se îmbunătățește, scade costul finanțării, crește apetitul investitorilor pentru proiecte speculative...)
- Exemple: România, SUA

Concluzii și învățăminte

- Crizele periodice sunt un fenomen inevitabil în economie, amplificat de existența sistemelor financiare și bancare dezvoltate;
- Pentru combaterea sau reducerea efectelor crizei au fost puse la punct politici macroeconomice și reglementări ce se perfecționează permanent;
 - Reglementările trebuie să găsească punctul de echilibru între stabilitate și dinamism
 - Politici anticiclice – greu de aplicat în multe situații concrete
 - Dimensiunea globală devine prevalentă
- Sunt de așteptat schimbări de amploare la nivelul finanțelor mondiale – o nouă arhitectură internațională?
- Pentru România
 - Continuarea reformei instituționale
 - Folosirea eficientă a fondurilor europene
 - Continuarea integrării centrată pe strategia de adoptare a euro